

МОТИВИ

към проект на Наредба за приложение на Закона за въвеждане на еврото в Република България на територията на Община „Родопи“

С предложението проект на Наредба за приложение на Закона за въвеждане на еврото в Република България на територията на Община „Родопи“ (НПЗВЕРБ) се уреждат принципите, правилата и процедурите за въвеждане на еврото като парична единица на Република България в администрацията на Община „Родопи“. Целта на НПЗВЕРБ е да осигури безпроблемното въвеждане на еврото в общинската администрация и да повиши прозрачността и информираността на физическите и юридическите лица за процеса на въвеждането му.

1. Причините, които налагат приемането

Проектът на наредба се предлага в допълнение на стратегическата цел на Република България за присъединяване към еврозоната.

Присъединяването на Република България към еврозоната е логичната крайна фаза на евроинтеграционните процеси в рамките на Икономическия и паричен съюз (ИПС). Подготовката за присъединяването започна успоредно с прехода към пазарна икономика, като в официално заявената Преговорна позиция и Допълнителните информации към нея по глава 11 „Икономически и валутен съюз“ от 2001 г., както и с Предприсъединителните икономически програми на Република България за периода 2002-2005 г. и 2004-2007 г., България пое ангажимент за членство в еврозоната. Впоследствие, бъдещото приемане на единната европейска валута е препотвърдено и в Договора за присъединяването на Република България и Румъния към Европейския съюз, обнародван в „Официален вестник“ на Европейския съюз, ОВ L 157 от 21 юни 2005 г., в сила от 1 януари 2007 г.

Голяма стъпка в посока присъединяването на страната в еврозоната бе направена на 10 юли 2020 г. с включването на българския лев във Валутно-курсния механизъм II (ВМ II). От този момент насам значително се ускори работата по няколко направления - изпълнение на последващите ангажименти след присъединяването към ВМ II, изпълнение на критериите за конвергенция съгласно констатациите от Конвергентните доклади на ЕК и Европейската централна банка и практическа подготовка за замяна на българския лев с еврото.

Именно в контекста на практическата и техническа подготовка за членството на страната в еврозоната се констатира необходимостта от подготвителните и последващи действия във връзка с въвеждането на еврото като официална парична единица в България да бъдат правно уредени в българското законодателство включително и на местно ниво. За да бъде осъществено въвеждането на еврото в страната, е необходимо да се създаде правна рамка, която да регулира обществените отношения във връзка с присъединяването на България към еврозоната чрез осигуряване на правна сигурност и създаване на условия за гладко и ефективно функциониране на икономиката. Налага се и регламентирането, както в националния така и в местния правен ред на основните обстоятелства, правила и принципи, по реда на които ще се извърши замяната на лева с еврото.

Като се имат предвид значимостта и мащабът на предлаганите изменения и тяхното влияние върху цялото българско общество, бизнеса и администрацията, е необходимо те да бъдат разписани, както на най-високото практически възможно ниво сред юридическите актове така и в подзаконовите такива. Поради тази причина, вземайки под внимание поставените цели, вкл. адаптирането на българското законодателство към единната европейска валута и обезпечаването на техническата подготовка по въвеждане на еврото, се констатира необходимостта тази материя да бъде

уредена с наредба.

2. Целите, които се поставят

Целта на НПЗВЕРБ е да осигури безпроблемното въвеждане на еврото на местно ниво по отношение на действащите до този момент подзаконови нормативни актове и да повиши прозрачността и информираността за процеса на приемане на единната европейска валута.

С предложениния проект се уреждат принципите, правилата и процедурите за въвеждане на еврото като парична единица в работата на общинската администрация. Проектът на наредба определя принципа за защита на потребителите, принципа на информираност, принципа на ефективност и икономичност, принципа на прозрачност и принципа на приемственост и автоматично превалутиране на суми от левове в евро.

3. Финансовите и други средства, необходими за прилагането на новата уредба

Въвеждането на еврото е изключително мащабен процес, който ще има финансови отражения за общински органи и институции, доставчиците на платежни услуги, търговците във финансовия и нефинансовия сектор и др.

Основните еднократни разходи произтичат от необходимостта от адаптирането на информационните и счетоводни системи за работа с евро, спазването на изискванията, свързани с двойното обозначаване на цените на таксите и услугите, адаптирането на фискалните устройства и интегрираните автоматизирани системи.

Следва да се отбележи, че част от горепосочените дейности са с временен характер и ще доведат до еднократен разход. Индикативни данни относно планираните финансови средства, необходими за прилагането на проекта на НПЗВЕРБ е 20 000 лв..

Средствата, необходими за прилагането на проекта, са с индикативен характер, като ще бъдат предвидени в рамките на бюджетната процедура за съответната година и ще се изпълняват в рамките на утвърдения бюджет.

4. Основни изменения, предлагани с проекта на наредба

Нормативният акт предвижда създаването на правило за автоматично превалутиране на суми от левове в евро, както и определя ключови за преминаването към еврото правила - за превалутиране и за закръгляване.

Както е изискването на европейското право и практиката на последно присъединилите се към еврозоната държави, с предложениния проект на наредба не се определя конкретната дата на въвеждане на еврото или официалния валутен курс на лева към еврото. Датата¹ и курсът² ще бъдат определени от Съвета с единодушно решение на държавите-членки, чиято парична единица е еврото, и Република България.

Следва да се отбележи, че курсът, който ще се използва при превалутирането се поддържа вече четвърт век, благодарение на установения през 1997 г. паричен съвет, когато курсът на лева бе фиксиран към германската марка, а при въвеждането на еврото в Германия бе преизчислен по официалния курс, по който германската марка се е конвертирала към еврото. Няма никакви основания за промяна на този курс и в бъдеще. Ангажиментът на българските власти страната ни да се присъедини към еврозоната със сегашния фиксиран курс е потвърден както в Националния план за въвеждане на еврото в Република България, така и в Решението на Народното събрание от октомври 2022 г., с което беше възложено на българските институции ускоряване на консултациите и продължаването на техническата подготовка за приемане на еврото в страната.

---

¹ Датата на въвеждане на еврото ще бъде определена в Решение на Съвета на Европейския съюз за приемането на еврото от Република България, прието в съответствие с чл. 140, параграф 2 от Договора за функционирането на Европейския съюз и Регламент на Съвета на Европейския съюз, приет в съответствие с чл. 140, параграф 3 от Договора за функционирането на Европейския съюз

² Неотменимо фиксираният курс на лева към еврото ще бъде определен в Регламент (ЕО) № 2866/98 на Съвета от 31 декември 1998 г. относно валутните курсове към еврото на валутите на държавите-членки, които приемат евро-то (ОВ, L 359/1 от 31 декември 1998 г.).

В проекта на наредба е заложена необходимата уредба, която да има за резултат:

1) *Създаването на общи и специфични правила във връзка със закръгляване след превалутиране от левове в евро.*

Превалутирането и закръгляването на стойности от левове в евро е неизменна и ключова част от процеса на въвеждане на единната европейска валута в Република България.

Неправилното превалутиране и закръгляване би застрашило и делегитимирали целия процес по въвеждане на еврото и би застрашило спазването на принципите, заложи в *Националния план за въвеждане на еврото в Република България*.

Липсата на яснота и правила по отношение на превалутирането на парични стойности от левове в евро би създадо предпоставки за изкуствено, непрозрачно и необосновано покачване на цените, вследствие на некоректно превалутиране, което е и най-разпространеното притеснение на гражданите от въвеждането на еврото.

С оглед запазването на стабилитета на обществените отношения във връзка с икономическата и правната сигурност при превалутирането, проектът на наредба регламентира начините за закръгляване след превалутиране на стойности на: такси и услуги и др.. Предпочитаните подходи спрямо закръгляването на гореизброените от своя страна могат да се разграничат на общо правило и специфични правила.

Така нареченото „общо правило“ визира превалутирането на стойности по определения курс и закръгляване на получения резултат до втория знак след десетичната запетая на базата на третия знак след десетичната запетая в съответствие с математическото правило за закръгляване.

Правилото намира приложение при превалутирането на такси и услуги, открити сметки в кредитни институции и други доставчици на платежни услуги, безналични финансови инструменти, публични задължения и платежни инструменти извън приложното поле на Закона за платежните услуги и платежните системи. Следва да се спомене, че съгласно принципите на приемственост, автоматизъм и защита на потребителите извършването на превалутиране и закръгляване на гореизброените не води до допълнителни разходи за потребителя и запазва действието на съществуващите правни инструменти и правоотношения между страните.

Изключения от общото правило се открояват при: възнагражденията, обезщетенията, паричните помощи и пенсиите по част първа от Кодекса за социалното осигуряване и социалните помощи и обезщетенията. Тези отклонения са предвидени с идеята за по-целесъобразно адресиране на специфичните потребности при превалутирането и закръгляването на отделните стойности, в това число възможно най-точното преобразуване на левови стойности в евро.

2) *Осигуряването на информация и прозрачност по отношение на превалутирането на цените.*

Необходимо е да се осигури прозрачност при преминаването от лева към еврото, за да се избегне затруднение за потребителите при сравняването на цените в старата и в новата валута, което от своя страна би им попречило да вземат информирано решение. Наличието на информация и прозрачност би създадо предпоставки за избягването на изкуствено, непрозрачно и необосновано покачване на цените, вследствие на некоректно превалутиране.

Възприемането на предложената уредба адресира най-разпространеното притеснение на българските граждани, свързано с въвеждането на еврото, което е именно възможното икономически необосновано покачване на цените.

В НПЗВЕРБ са определени правилата в периода на двойното обозначаване на цените на таксите и услугите, обозначаването на цената за единица мярка за намаляване или сравняване на цените.

Включени са и разпоредби по отношение на обявяването в двете валути на крайната цена във фискалния бон и правилата за двойно обозначаване при предоставяне на финансови услуги от общинската администрация.

3) *Осигуряването на адаптационен период, по време на който гражданите могат да се приспособят към разплащания с новата валута и който да позволи плавна процедура по обмен на банкноти и монети от левове в евро.*

Целесъобразно е предвиждането на достатъчен адаптационен период, по време на който гражданите да могат да се приспособят към разплащания с новата валута, и който да позволи плавна процедура по обмен на банкноти и монети от левове в евро, за да се избегнат редица предизвикателства както за гражданите, така и за бизнеса, вкл. породени от невъзможността на гражданите да се запознаят добре с характеристиките и защитните елементи на евробанкнотите и евромонетите преди левът да бъде изтеглен от обращение, както и да се избегне рискът от затруднена организация по обмена на банкноти и монети от левове в евро.

Считано от датата на въвеждането на еврото до изтичане на един месец след нея, левът и еврото едновременно ще бъдат законни платежни средства. След изтичането на този период левът ще престане да бъде законно платежно средство.

В допълнение към изброените по-горе въпроси, проектът на наредба урежда:

- *правилата във връзка с адаптирането на информационните системи за работа с евро, както и адаптирането във връзка с въвеждането на еврото на регистри, счетоводни документи, документи във връзка със задължения за данъци, такси и задължителни осигурителни вноски. Уреждат се и плащането и събирането на публични вземания, както и адаптирането на официална статистика.*

В НПЗВЕРБ се определя срокът, в който административните органи и лицата, осъществяващи публични функции, и организациите, предоставящи обществени услуги, адаптират информационните си системи, обработващи финансова информация, за работа с евро.

Дефинират се правилото за превалутиране на регистри и изключенията от това правило.

Определят се правилата при преизчисляване на салдата по счетоводните сметки, както и при извършването на текущото счетоводно отчитане и съставянето на счетоводните операции. Определят се правилата при съставянето, изпълнението и отчитането на консолидираната фискална програма.

Регламентират се правилата при изготвянето и подаването на данъчни декларации и коригиращите данъчни декларации в контекста на въвеждането на еврото.

Определят се правилото за плащане на публични задължения, включително данъци и такси, след датата на въвеждане на еврото, както и за превалутиране на задълженията, включително възстановяването на недължимо платени или събрани преди въвеждането на еврото суми по публични задължения.

- *С преходните и заключителните разпоредби (ПЗР) на НПЗВЕРБ се предлагат изменения в редица наредби с цел адаптиране към единната европейска валута*

Предлаганите изменения са основани на следните принципи: когато паричната сума в български левове, уредена в наредба е в резултат от въвеждане в българското законодателство на правен акт на Европейския съюз, в който изрично е посочена съответна сума в евро, са предложени изменения в ПЗР на НПЗВЕРБ, които сочат сумата в евро съгласно правния акт на Европейския съюз. Също така, предвидени са промени в закони, с които думата „лев“ и нейните производни (когато не са посочени цифрови стойности) да бъдат заменени с думата „евро“ и нейните производни.

В ПЗР на НПЗВЕРБ се предлагат промени в действащите подзаконовни нормативни актове на Община „Родопи“, в които са посочени конкретни суми/стойности в лева, като например такси, ставки, глоби и имуществени санкции в административнонаказателните разпоредби на законите. В тези случаи стойностите, посочени в левове, в съществуващите правни инструменти се превалутират в стойности в евро при прилагане на официалния валутен курс и в съответствие с правилата за превалутиране и закръгляване, определени в проекта на наредба.

5. Очакваните резултати от прилагането, включително финансовите, ако има такива

В резултат от приемането на проекта на наредба се очаква да бъдат създадени условия за регламентиране на обществените отношения с цел безпрепятственото преминаване към еврото, вкл. въвеждане на период за двойно обозначаване на цените на такси и услуги, както и двойно обращение на двете валути, за да се гарантира високо ниво на прозрачност на процеса и да се създаде възможност за адаптация на обществото.

С въвеждането на еврото ще завърши процеса по присъединяването на Република България към еврозоната, като логична крайна фаза на евроинтеграционните процеси в рамките на Икономическия и паричен съюз.

6. Анализ за съответствие с правото на Европейския съюз.

С проекта на акт не се цели транспонирането на европейско законодателство или изпълнение на задължения, произтичащи от актове на Европейския съюз, поради което не се налага изготвяне на справка за съответствие с европейското право.

Процесът по въвеждане на еврото е уреден на ниво европейско законодателство в Договора за функциониране на Европейския съюз, *Регламент (ЕО) № 974/98 на Съвета от 3 май 1998 година относно въвеждането на еврото (ОВ, L 139/1 от 11 май 1998 г.)*, *Регламент (ЕО) № 1103/97 на Съвета от 17 юни 1997 година относно определени разпоредби, отнасящи се до въвеждането на еврото (ОВ, L 162/1 от 19 юни 1997 г.)*, както и *Регламент (Е) № 2866/98 на Съвета от 31 декември 1998 година относно валутните курсове към еврото на валутите на държавите-членки, които приемат еврото (ОВ, L 359/1 от 31 декември 1998 г.)*. В съответствие с пряко приложимите правила на правото на Европейския съюз и добрите практики на държавите, последно въвели еврото, настоящият проект на наредба цели да уреди дадени общи въпроси и обществени отношения, свързани с въвеждането на паричната единица, без да противоречи на действащото право на Съюза.